

Primljen 12. 12. 2001.
Prihvaćen 19. 12. 2001.

XII. MEĐUNARODNI SKUP NASTAVNIKA NJEMAČKOG JEZIKA, LUZERN 12. SRPNJA — 4. KOLOVOZA 2001.

Petra Žagar*
Filozofski fakultet Rijeka

U švicarskom gradu Luzernu održan je od 12. srpnja do 4. kolovoza 2001. godine dvanaesti Međunarodni znanstveni skup nastavnica i nastavnika njemačkog jezika (Internationale Tagung der Deutschlehrerinnen und Deutschlehrer – IDT). Brojni znanstvenici, profesori i nastavnici iz europskih zemalja predstavili su rezultate svojih istraživanja vezanih za različita tematska područja obuhvaćena zajedničkim naslovom *Više jezika – višejezičnost – vezana s njemačkim (Mehr Sprache – mehrsprachig – mit Deutsch)*. Tematska su se područja obrađivala u trideset različitih sekcija. Sekcije su s jedne strane posredstvom pojedinačnih izlaganja trebale ostvariti tzv. „inovativnu“ funkciju, prikazujući i izlažući koncepcije bitne u didaktičkom smislu samog koncipiranja nastavnog plana u školama i na sveučilištima. Istodobno se u izlaganjima isticala i tzv. „interkulturalna“ funkcija, koja s gledišta interkulturalnosti pokušava uspostaviti veze sa znanostima, bitnima za to područje. Osim tih dviju navedenih funkcija, uvijek se iznova isticao i političko-ekonomski aspekt koji povezuje te dvije funkcije.

Pokazalo se da je pomak teorijskog promišljanja nastave te same nastavne prakse od „jednojezičnosti“ prema „višejezičnosti“ u nekim segmentima i područjima jako napredovao, međutim neka područja ipak ostaju neobrađena, iako bi bilo nužno razraditi ih ili produbiti. To je ujedno bila i najvažnija tema rasprava u svim sekcijama.

Uz stručni i kulturni program okvirni je program bio treća bitna sastavnica skupa, u njemu

su svi sudionici mogli dobiti obavijesti o raspoloživim materijalima, institucijama, projektima raznih institucija, vezanih uz temu skupa, te ih i odmah upoznati.

„Izlozi“ (izlog: Švicarske, Lichtensteina, Austrije, te državnih institucija Internationales Pro-Helvetiae), a i izložbe, na kojima su među ostalima i predstavnice „Hrvatske udruge nastavnika njemačkog jezika“ („Kroatischer-Deutschlehrerverband“) prikazale radove i aktivnosti udruge, bile su bitan dio okvirnog programa, a nalazile su se u neposrednoj blizini dvorana u kojima su se održavale sekcije. Bila su to mjesta ponude i susreta, mjesta neobvezatnog čavrljanja, ali i mjesta posredovanja informacija i razmjene iskustava. Uz pomoć računala provjeravali su se, prelistavali i naručivali mnogi primjerci udžbenika i radnih bilježnica.

U zborniku radova sa skupa, usustavljenom prema tematskim određenjima pojedinih sekcija, objavljeno je na više od 300 stranica ukupno 650 radova u skraćenom obliku, koji su predstavljali osnovu stručnog programa. Već spomenuta tema *Više jezika – višejezičnost – vezana s njemačkim* na osobit je način trebala prikazati nove oblike, odnose ili, pak, vezu njemačkog jezika kao stranog jezika s drugim jezicima. Koliko je to složen problem, na vrlo su uvjerljiv način pokazala i teoretska, znanstvena razmatranja, ali i iskustva iz nastavne prakse.

Novost u načinu rada skupa, posebice u vezi s predstavljanjem i obavješćivanjem sudionika (na što se do sada uvijek trošilo vrlo mnogo vremena), bile su web-stranice skupa. Tako je protok informacija bio brži i cjelovitiji, a naj-

veći je dio vremena mogao biti iskorišten za rasprave i pitanja s naglaskom na zajedničkom radu sudionika.

Prijavljeni referati bili su unutar sekcija podijeljeni u tematske cjeline. Zanimljivo je bilo to da tekstovi izlaganja nisu bili ujednačavani prema novom njemačkom pravopisu, i to zato što on na cjelokupnom njemačkom govornom području još nije ni prihvaćen. Nije se raspravljalo ni o pisanju slova "ß", koje Švicarci nemaju itd. Već i to upućuje na raznolikost načina pisanja i izražavanja u njemačkom govornom području, te je to bio povod brojnih poticajnih rasprava i razmišljanja.

Uz mnoga vrlo zanimljiva izlaganja valja spomenuti i priloge hrvatskih znanstvenika i nastavnika sa zagrebačkog i riječkog sveučilišta. Tako je u sekciji „Udžbenici i razvoj udžbenika, razvoj nastavnog plana“ („Lehrwerke und Lehrwerkentwicklung, Curriculumentwicklung“) Brigita Bosnar-Valković s Hotelijerskog fakulteta u Opatiji govorila o nastavnom planu njemačkog jezika kao drugog stranog jezika u četverogodišnjim srednjim školama za hotelijerstvo i turizam, posebno o ulozi i o cilju nastavnih planova, te o njihovu prilagođavanju učenicima određenog stručnog zvanja i zadacima koje bi učenici trebali riješiti. Nevenka Blažević s istog fakulteta sudjelovala je u radu sekcije „Njemački u struci“ („Deutsch für den Beruf“) i predstavila metodičko-didaktičku koncepciju svog udžbenika *Dobar tek (Guten Appetit)*, koji je namijenjen izobrazbi kuhara i konobara. Udžbenik se sastoji od dva dijela koji se međusobno nadopunjuju, te zajedno s kasetom i CD-om predstavljaju komplet vježbi s pitanjima i odgovorima. Kao primjeri autorici su poslužile autentične situacije iz restorana, s recepcije i iz kuhinje hotela, opisi pripremanja hotelsko-restoranske hrane, te ponuda raznih jelovnika. Riječ je o udžbeniku koji je namijenjen određenoj struci, a svrha mu je razvijati sposobnosti komuniciranja u gastronomiji, razumijevanje određenog stručnog nazivlja te uporaba stručnih tekstova u struci.

Tatjana Horvat iz Centra za strane jezike u Zagrebu sudjelovala je u radu iste sekcije s iz-

laganjem *Potrošnja i marketing (Konsum und Marketing)*. Ovdje se radi o koncepciji koja nije samo stručno usmjerena na osobe, čije je zanimanje vezano za ta područja (ekonomisti i sl.), nego općenito na sve one koji uče njemački jezik s odgovarajućim predznanjem. Kao konkretan primjer poslužio je pojam „potrošnje“ koji nas neprestance prati u svakodnevici, a namjera je bila tim primjerom potaknuti kreativnost sudionika sekcije u tvorbi rečenica, uvježbavanju gramatičkih pravila i logičkog razmišljanja. Kao dodatni materijal poslužili su fikcionalni tekstovi, puzzle u obliku teksta, ideje koje bi mogle poslužiti dobroj kupnji, ekipni rad i sl. s naglaskom na potrošnji i marketingu.

Ute Karlavaris-Bremer, Sonja Jurić, Suzana Jurin i Ksenija Mance s Odsjeka za germanistiku Filozofskog fakulteta u Rijeci sudjelovale su u sekciji „Kultura i civilizacija“ („Landeskunde“) s prilogom pod naslovom: *Je li Hundertwasser zgrada? Hrvatski udžbenici za njemački jezik kao strani jezik i poznavanje kulture i civilizacije njemačkog jezičnog područja. (Ist Hundertwasser ein Gebäude? Kroatische DaF – Lehrbücher und landeskundliche Kenntnisse)*. Posredstvom ankete koju su provele među studentima prvog semestra raznih fakulteta (pravnog, ekonomskog, tehničkog, medicinskog i filozofskog) pokušale su ispitati studente o njihovu „zemljopisno-povijesnom“ poznavanju zemalja njemačkoga govornog područja. U anketi su sudjelovali studenti/ce koji su učili njemački četiri do osam godina, te oni koji su kao strani jezik učili talijanski ili engleski.

Cilj ovog izlaganja bio je utvrditi da li je posredovanje kulturološko-civilizacijskih informacija u udžbenicima od primarnog značaja, te do koje mjere na prikupljanje znanja utječu drugi izvori, kao što su: masovni mediji, putovanja i osobni kontakti.

Christine Okresek, Nada Ivanetić i Petra Žagar s Odsjeka za germanistiku riječkog Filozofskog fakulteta sudjelovale su u radu iste sekcije s prilogom *Slika strane i slika vlastite zemlje – usporedba odabranih hrvatskih i njema-*

čkih udžbenika za njemački kao strani jezik (*Fremdbild und Eigenbild – ein Vergleich ausgewählter kroatischer und deutscher DaF-Lehrbücher*). Istraživanje, koje je imalo oblik prezentacije istraženog i obrađenog materijala, ali i izvješća o njemu, popraćenog konkretnim činjenicama, provedeno je na temelju analiza kulturološko-civilizacijskih tema odabranih hrvatskih i njemačkih udžbenika za njemački kao strani jezik kako bi se utvrdilo na koji se način zemlje njemačkoga govornog područja predstavljaju i opisuju u spomenutim udžbenicima, a kako to čine hrvatski autori u svojim udžbenicima. Pojam „stereotip“ također se razmatrao kao nešto što često izaziva negativne konotacije, ali se ipak često može produktivno iskoristiti kao sredstvo i ishodište posredovanja i senzibilizacije kulturno-civilizacijske tematike, a s tim u vezi i njezina didaktičkog konteksta. Zajedničkim razgovorima i raspravama pokušalo se na temelju mnogobrojnih primjera objasniti kako, primjerice, Hrvati „doživljavaju“ Nijemce, Austrijance, Švicarce u odnosu na njih same ili u odnosu na Talijane ili Francuze. Bilo je vrlo zanimljivih primjera koje su studenti na-

veli u svojim anketnim listovima. Tako Nijemce smatraju debelim ljudima s visokim životnim standardom, neukusno odjevene, dok Talijane smatraju elegantnima, profinjenima, šarmantnima, ali i prevarantima i mafijašima. Na postavljeno pitanje kakvi su Hrvati, nisu znali odgovoriti, jer „nas ima previše i teško je reći kakvi smo“. Uglavnom je to bio vrlo zanimljiv poticaj za razmišljanje o tome kako bi trebalo koncipirati udžbenike, da li bi nešto trebalo izmijeniti ili je sadržaj postojećih udžbenika dostatan, pa i nije bilo potrebe za tako zamišljenim istraživanjima, jer bi rezultati i građa ionako ostali isti. Sve su to bila pitanja na koja nije ipak bilo jednoznačnog odgovora.

Gledano u cjelini skup je pokazao da ovakva široko zamišljena razmjena teorijskih i praktičkih iskustava u nastavi njemačkog kao stranog jezika, može biti i te kako plodotvoran poticaj svakom nastavniku u njegovu nastojanju da mladim naraštajima približi ne samo određeni strani jezik nego također kulturološke i civilizacijske stečevine, značajne za područje na kojem taj jezik djeluje kao sredstvo svakodnevne međuljudske komunikacije.

STRANI JEZICI

Časopis za unapređenje nastave stranih jezika

Svezak 30

Sadržaj, kazalo autora, predmetno kazalo